

PEDAGÓGIAI PROGRAM
Nevelési program

**Budapest XV. Kerületi
Kossuth Lajos Általános Iskola**
1151 Budapest, Kossuth u. 53.

Tel./fax: 307-65-46

Érvényes: 2013. szeptember 1-jétől

Bikfalvi Borbála
intézményvezető

1. Az iskola nevelési programja

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1.1 Alapelvek:

A tanítási-tanulási folyamat irányításának alapeleme a **motiváció**. Fontos a gyermekek számára a **felfedezés öröme** megteremtése. Pedagógusaink mindig szem előtt tartják, hogy a **tanulói, gyermeki tevékenységeken alapuló** módszerek a legeredményesebbek.

A hagyományos módszerek között prioritást adunk a **tapasztalatszerzésnek, szemléltetésnek, beszélgetésnek, tevékenykedtetésnek**.

- Nevelő munkánkat hassa át a gyermek iránti őszinte szeretet, tisztelet, megbecsülés, a gyermek szabadságának és méltóságának tiszteletben tartásával.
- A gyermeket különleges védelem illesse meg, mindig és minden a gyermek érdekében történjen.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezze.
- A követelés és tisztelet egységének szem előtt tartása mellett a pozitívumokra való támaszkodás elve érvényesüljön.
- A nevelés elősegíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Legyen alapja szakmai munkánknak az új dolgok iránti fogékonyság és nyitottság.
- Nevelőmunkánk során a tervszerűség, a rendszeresség, a következetesség, a folyamatosság és a tolerancia érvényesüljön.
- A pedagógiai munkánk középpontjába a személyre szóló fejlesztés álljon.
- A személyes fejlesztés középpontjában az egyéni képességek kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése legyen.
- A fejlesztést a pedagógus az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal éri el.
- A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában az élményszerű tanulás, a problémahelyzetekből kiinduló tevékenységek, a kreativitást ösztönző feladatok álljanak.
- Nevelőmunkánkat a humánus magatartásformák, szokások megerősítése jellemezze.

1.1.2 Módszertani alapelvek:

A pedagógus

- a nevelőtestület által kialakított egységes elvek alapján végezze feladatát,
- ismerje a tanulók "induló képességek" szintjét,
- a szülői házzal működjön együtt,
- szemlélete legyen tevékenységközpontú, az ismeretátadás sokoldalú tapasztalatszerzésre épüljön,
- példakép legyen a gyermekek számára,
- folyamatos önképzéssel bővítse ismereteit,
- tartsa tiszteletben a gyermek személyiségét,
- fejlessze tovább a tanulók anyanyelvi képességeit (szakszövegek megértését, szövegfeldolgozást, szaktárgyi helyesírást),

- keltse fel az olvasás iránti kedvet,
- sajátíttassa el a kulturált viselkedés normáit,
- munkája során törekedjen a teljes személyiség fejlesztésére,
- ismerje és alkalmazza a tanulás segítésének, a képességek fejlesztésének módszereit, ennek érdekében birtokában kell lennie a fejlesztendő képességeknek,
- mindig építsen a tanulók tudására, kíváncsiságára,
- biztosítsa, hogy a tanulás- tanítás folyamatának eleme legyen a motiváció,
- időben ismerje fel a tanulási problémával küzdő tanulókat, és egyénre szabott fejlesztéssel segítse fejlődésüket,
- a tanuló munkáját, tevékenységét rendszeres és változatos módon értékelje.

1.1.3 Célok:

Az iskola nevelő, személyiségfejlesztő munkája épít az óvodai nevelés folyamatában kialakított kompetenciákra, azokat megerősíti, elmélyíti.

Célunk, hogy változatos, a kreativitást, a tehetség kibontakozását, az alkalmazásképes tudást biztosító, a gyerekek egyéni fejlődési üteméhez igazodó tevékenységekkel kialakítsuk az élethosszig tartó tanulás iránti igényt és az ehhez szükséges kompetenciákat. A tanuló rendelkezzen az egyetemes, történelmileg időt álló emberi értékekkel, az ismeretekhez holisztikusan közelítő szemlélettel.

1.1.4 Feladatok:

1.1.4.1 Feladatok az alsó tagozaton:

- A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése.
- A mozgáskultúra megalapozása.
- A mozgáskoordináció fejlesztése.
- Az egészséges életmód alapvető ismereteinek közvetítése, az ezt elősegítő szokások alakítása.
- Az érzelmi élet gazdagítása.
- Az önismeret fejlesztése.
- A reális önértékelés fejlesztése.
- A társas kapcsolatok igényének erősítése.

1.1.4.2 A szocializáció folyamatainak elősegítése terén:

- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása.
- A helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása.
- A kortárs kapcsolatok erősítése.
- Elemi állampolgári ismeretek nyújtása.
- A mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtása.

1.1.4.3 Feladatok a felső tagozaton:

- Toleranciára, a kereteken belül a másság elfogadására nevelés.
- Nyílt, őszinte, kulturált véleményalkotásra nevelés.
- A másik ember tiszteletére nevelés.
- A demokrácia alapelveit ismerő és azt gyakorolni képes tanulók nevelése.

- A reális önértékelés képességének kialakítása.
- Felelősségvállalásra nevelés.
- A véleményalkotás igényének fejlesztése.
- A cselekvése előtti tájékozódás igényének kialakítása, fejlesztése.
- A közösségek szociális szempontú mérése.
- Az egyén és közösség viszonyának mérése.
- Az egyén mentálhigiénés állapotának mérése.
- A problémák okainak feltárása és hatékony bemutatása.

1.1.5 Eszközök:

A céljaink elérésének, a feladataink megvalósításának érdekében a következő **nevelési eszközöket, módszereket** kívánjuk alkalmazni, melyekben a nevelők szakmai autonómiája érvényesül:

- az ismeretanyag elsajátításában a rendszerességre, alaposagra szoktatás a követelés, a folyamatos ellenőrzés és értékelés révén,
- a nevelési-oktatási folyamatban a beszélgetés, meggyőzés, a példaadás módszerének alkalmazása,
- minden tevékenységben a gyakorlás módszere,
- fontosnak tartjuk a dicséretet, mint az elismerés módszerét, s az elmarasztalást, mint a helyes értékrend kialakításának eszközét,
- a nevelési célból felhasznált tárgyak, technikai eszközök megválasztásának is a tanulók sokoldalú fejlesztését kell szolgálniuk.

Nincs azonban egyedüli célravezető módszer. Általában nem egy, hanem több eszközt, módszert alkalmazunk egy időben, párhuzamosan, meghatározott összefüggésben – mindig szem előtt tartva a gyermekek egyéni képességeit, egyéni személyiségjegyeit.

1.1.6 Eljárások:

1.1.6.1 Meggyőzés, felvilágosítás (minta, példa, példakép, önértékelés, előadás, vita stb.).

1.1.6.2 Tevékenység megszervezése (játékos módszerek, kooperatív tanulási technikák elsajátítása, szituációk, gyakorlás, megbízás, ellenőrzés, értékelés stb.).

1.1.6.3 Magatartásra ható módszerek:

- ösztönző eljárások (bízgatás, elismerés, dicséret, jutalmaz stb.)

- korlátozást kiváltó módszerek (felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, tiltás stb.)

Az alkalmazott eljárások kiválasztásában legyünk mindig következetesek, igazságosak. Elsősorban a meggyőzés gyakorlatban való elsajátításának módszereit alkalmazzuk. A tanulók belátásán alapul együttműködő készségük, mely a cél elérésének realitását erősíti.

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola nevelési programja

- a módosított Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott és képviselt értékekre,
- az iskolában folyó nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei, célkitűzései által kívánatos szükségletekre és értékekre,
- a helyi sajátosságokból fakadó hagyományokra épül.

A kívánt célok elérése során feladatunk a tanulók személyiségének mind teljesebb kibontakoztatása.

E feladat megvalósítása során számolunk

- a tanulók eltérő szintű adottságaival,
- a tanulók eltérő ütemű, mértékű fejlődésével,
- életkori sajátosságokkal,
- iskolai és iskolán kívüli tanulással,
- szervezett ismeretközvetítéssel,
- szociális és egyéb környezeti tényezőkkel, hatásokkal,
- építünk a nevelők személyes példaadására, felelősségtudatára,
- az osztály és iskolai közösség pozitív hatására,
- a szülői - társadalmi háttér támogatására.

A tanulói személyiségfejlesztés feladatai az alábbi területek köré csoportosulnak:

1. A tanuló gondolkodási - tanulási képességeinek fejlesztése, az értelem fejlesztése.
2. A szociális érzékenység fejlesztése, emberi kapcsolatok.
3. A kulturált életmód, testi, lelki egészség igénye.
4. Szakmai képzés alapozása.
5. Speciális kompetenciák fejlesztése.

Az intézmény teljes tevékenységével, az iskolai élet minden megnyilvánulásával nevel.

Nevelőmunkánk fő célkitűzése a személyiségformálás, amelyben hangsúlyosnak tartjuk a művelődést (a társadalmi értékrend elsajátítását) és a szocializációt (társadalmi

viszonyrendszerbe való beilleszkedést). A személyiség megkülönböztető jegye az, hogy tudatosan viszonyul az őt körülvevő környezethez. Viselkedésében megnyilvánuló jellemvonásai, döntései, cselekedetei, magatartása, megjelenése nyomán összetéveszthetetlen másokkal. A tanulók értékrendje, értékorientációja nagymértékben összefügg a személyiség irányulásával, az érdeklődéssel és a motivációs rendszerrel.

Pedagógiai tevékenységünk középpontjában összegezve tehát a gyermeki tehetség, képesség sokoldalú kibontakoztatása, a felelős gondolkodás, szociális érzékenység áll.

Olyan fiatalok nevelése, akiknek önmegvalósítása számukra pozitív életszemléletet, másokban társadalmi elégedettséget eredményez.

A célok megvalósítása érdekében a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos főbb feladataink a következők:

A tanuló gondolkodási - tanulási képességeinek fejlesztése, az értelem fejlesztése.

A tanórán a tananyag feldolgozása, az alkalmazott módszerek segítsék elő:

- a tehetség, adottság felismerését, a gyermekekben rejlő képességek sokoldalú kibontakoztatását, a játékszeretet és az alkotásvágy fejlesztését,
- az ismeretszerzési vágy, tudásvágy felébresztését; a permanens tanulás igényének és képességének kialakítását,
- a kreativitást, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését.

Az alkalmazott módszerek és az ismeretek számonkérésének formái fejlesszék:

- a tanulók tanulási kötelelősségtudatát,
- segítsék a helyes tanulási szokások, hatékony tanulási módszerek kialakítását (megfigyelés, lényeglátás, összefüggések felismerése, rendszerező képesség),

- fejlesszék a kommunikációs készségeket (írás, olvasás, beszéd, beszédértés),
- a vázlatkészítés és a különböző segédeszközök alkalmazásának készségét, az előadói képességet,
- a tanulási életprogram fejlődésének segítését,
- a tanuló helyes önértékelését.

A tanórai és tanórán kívüli ismeretszerzés formái segítsék elő:

- a tanulói teljesítményvágy optimalizálásának igényét,
- az önálló ismeretszerzés, bővítés belső késztetéssé alakítását,
- a tudás birtoklásának örömét.

Szociális értékrend fejlesztése, emberi kapcsolatok:

- megfelelő énkép kialakítása, önismeret fejlesztése, reális önértékelésre való képesség birtoklása, a megfelelő önbizalom kifejlesztése,
- döntéshozatalra való képesség, a döntésekért, tettekért való felelősségvállalás, kötelességtudat kialakítása,
- kitartás, akaraterő, küzdeni tudás - mint emberi tulajdonságokkal való rendelkezés,
- személyiségünk megismerésének képessége: önkontroll, önuralom és önfegyelem elsajátíttatása,
- az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének előnyeit közvetítő iskolai légkör, életrend elfogadásának, igényének kialakítása,
- az emberek közötti érintkezés, emberi kapcsolatteremtés és kommunikáció kulturált formáinak, elfogadott normáinak kialakítása, udvariasság és illemtani szabályok birtoklása,
- tartalmas emberi kapcsolatok kiépítésének igénye; önmagával és másokkal szembeni igényesség belsővé tétele,
- az emberi értékek felismerése; mások munkájának tiszteletére, megbecsülésére nevelés,
- az empatikus képesség kialakítása,
- társadalmilag elfogadott értékrend, erkölcs, etikai értékek közvetítése,
- a társadalmi viszonylatrendszerbe való beilleszkedés képességének kialakítása, közösségi és demokratikus magatartási formák birtoklása,
- nyitottság, érdeklődés, fogékonyság kialakítása a világ, az emberiség globális problémái iránt,
- aktív közéleti tevékenységre ösztönzés, a másság elfogadása, segítőkészség, jóindulat, tolerancia,
- a mai bonyolult, nyitott világban való eredményes érvényesülés képességének kialakítása.

Kulturált életmód, testi - lelki egészség:

- önkifejezési képességek bemutatása, gyakorlása,
- nemzeti kultúránk megismerésére, értékeinek tiszteletére, hagyományainak ápolására nevelés,
- új érték teremtésének igényére, önkifejező képességre nevelés,
- a kulturált nyelvi magatartás kialakítása, választékos szóbeli kifejező képesség elsajátíttatása,
- elemi munkaszokások kialakítása (pontosság, rend, önkiszolgálás, takarékoság, kötelességérzet, lelkiismeretesség),
- az életkori sajátosságoknak megfelelő önállóság, önellátó képesség kialakítása,
- harmonikus családi élet igényének kialakítása; a családban rejlő értékek tudatosítása,
- egészséges életmódra ösztönzés; a szabadidő eltöltésének kulturált formáira, a környezet védelmére és óvására szoktatás,
- az esztétikus környezet kialakítása, kiépítése, közös védelme (táska, terem, iskola, lakókörnyezet...), a tanulók ízlésének formálása.

(Részletesen a környezeti egészségnevelési programban).

A szakmai képzés alapozása:

- önállóság, önálló feladatmegoldásra való képesség erősítése,
- az alkotóképesség, alkotótevékenység fejlesztése,
- a pontos, fegyelmezett munkára, megbízhatóságra nevelés,
- igényesség kialakítása az írásbeli munkák külalakjában,
- tárgyalóképesség, konfliktusmegoldó képesség és önállóság fejlesztése,
- céltudatosság, reális ítélőképesség fejlesztése,
- karriertervezési képesség kialakulása.

A fent megfogalmazott célok hosszú távra szólnak, időtállóak, értékállóak.

A speciális kompetenciák fejlesztése:

- alkotóképesség fejlesztése (szakkörök),
- tapasztalati alkotóképesség fejlesztése,
- értelmező alkotóképesség fejlesztése (pl.: szabályok).

A nevelés főbb színterei:

- a tanóra,
- a tanórán kívüli iskolai élet,
- az iskolán kívüli közös programok.

Az általános iskolában folyó oktatás további kiemelt fontosságú feladatai:

- a tehetség korai felismerése, fejlesztése; a tehetséggel való élni tudás fejlesztése, igényének motiválása,
- a művészetek iránti nyitottság kialakítása; a műalkotások megbecsülésére, szeretetére és tiszteletére nevelés; az esztétikai élményhez jutás képességének kialakításával a személyiség fejlesztése; esztétikai igényesség kialakítása a saját munkában,
- logikus gondolkodásra nevelés, a problémafelismerő és -megoldó képesség, összefüggés-felismerő képesség kialakítása, fejlesztése, a tervszerű és pontos munkára nevelés; a matematika más tudományokban való alkalmazhatóságának ismerete, képessége.

1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A mindenkori felnővekvő nemzedék egészség-magatartásának formálása, a jövő egészséges felnőtt társadalmának nevelése stratégiai fontosságú feladat. Az egészséges életmód és magatartásformák (a dohányzás mérséklése, az egészséges táplálkozás, a kulturált ivási szokások elterjedése, a drogprogram megvalósítása, a stressz tudatos feldolgozása, a szabadidőspport feltételeinek biztosítása) kialakítását az oktatás valamennyi szintjén érvényesíteni kell. Az egészséges életmód ismerete épp annyira fontos, mint a magyar nyelv, az irodalom, a különböző természettudományok ismerete. Az egészséges életmódra történő nevelést már iskoláskorban el kell kezdeni, hiszen csak a folyamatos ismeretbővítéssel tudjuk felnőttkorra elérni az egészségtudatos gondolkodást.

Az egészséges fiatal generáció felnevelése az egyén, a család és az egész nemzet közös érdeke. Bizonyított tény, hogy minél korábban találkoznak a diákok az egészséges életmód (helyes táplálkozás, rendszeres testmozgás stb.) alapjaival, annál egészségesebben kerülhetnek ki az iskolapadból. Nagyon fontos tehát, hogy a tanulóifjúság időben ismerje fel az egészség értékjellegét, hiszen ebben az életkorban még érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre. Ez pedig nagyban meghatározza az életmódjukat, szokásaikat – végső soron az életideálokat, a preferenciák kialakulását.

Az egészségnevelés tartalma az egészségre, szemlélete viszont a nevelésre, személyiségalkotásra vonatkozik. Az egészség képviselőjére, a betegségek megelőzésére az

egészségügy szereplői (iskolaorvosok, védőnők) vállalkoztak, míg a nevelés, tanítás felelőssége a pedagógusokat terheli. Mindezek ismeretében sikert csak abban az esetben lehet elérni, ha a két szektor egymás munkáját kiegészítve, szoros összefogással végzi szemléletformáló munkáját a jövő generáció egészségesebb életéért. A gyermekorvosok, a védőnői szolgálat munkatársai nyomon követik, segítik, biztosítják az egészséges szellemi- testi fejlődést. De fontos feladatuk, felelőségük van e tevékenységben a pedagógustársadalomnak és a szülőknek is. Az egészségmegőrzés tehát olyan komplex feladat, amelyben több szektor együttműködésére van szükség. Közös cselekvéssel meg kell tanítani a fiatalokat arra, hogy az egészség választható érték: nemcsak a betegség hiánya, hanem teljes testi-lelki és szociális jólét, biztonság.

Az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására. Az iskolában eltöltött idő a gyermekek egészségének és sorsának alakulása szempontjából döntő. Az iskoláknak óriási a felelőségük a felnövekvő nemzedék egészséges életmódra való nevelésében. Az ezzel kapcsolatos feladataikat egészségnevelési programjaik tartalmazzák. A tanulóifjúság nevelésében a család és az iskola a két legfőbb nevelési tényező. A családi otthon nevelése lehet igényes, következetes, hatása mégsem lesz kielégítő, ha nem veszi figyelembe az iskola egészségnevelési követelményeit.

A gyerekeket érő egészségnevelő hatások csak akkor sokszorozódnak meg, ha azok azonos irányban hatnak, azaz szemléletük, követelményük az egészséges életmóddal kapcsolatosan megegyeznek. Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, hiszen egyaránt irányul a pedagógusok és a tanulók egészségismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktatói-nevelői tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

Az egészségfejlesztés leglényegesebb módszere az egészségnevelés. Célja, hogy az egészség kulturális szint növelésével, az életmód javításával elősegítse az egészség megtartását, a betegségek megelőzését. A hiányos egészségkultúra, az egészségtelen életmód, a környezeti tényezők, a hiányzó prevenciós tevékenységek közvetlenül befolyásolják a mai ember egészségi állapotát.

Az iskolai egészségnevelés célja, hogy ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa a fiatalokat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük. Az egészségnevelési program segítségével a tanulók megtanulhatják, hogy miként:

- _ állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek;
- _ ismerjék meg az egészséges életmód legfontosabb szabályait;
- _ legyenek tisztában az egészséges táplálkozás fontosságával;
- _ tartsák szem előtt a testi higiéniát, a rendszeres mozgás egészségét befolyásoló hatását;
- _ legyenek képesek a problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni;
- _ ismerjék meg a drog, az alkohol és a dohányzás egészségkárosító hatását;
- _ értsék el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát.

Az egészségnevelési program tehát arra való, hogy kellő ismeretek átadásával hozzásegítse a tanulókat az egészséges életvitel kialakításához, a helyes értékrend felépítéséhez. Az iskolákban alkalmazott pedagógiai módszerek tárháza ma már számos lehetőséget biztosít az egészségnevelési program eredményes megvalósítására.

Az iskolában az egészségnevelés nem egy konkrét tananyag, hanem több tantárgy (biológia, kémia, testnevelés, környezetismeret, vizuális nevelés, valamint az osztályfőnöki órák stb.) témaköreiből összeálló ismeretanyagból tevődik össze.

Szinte minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez: a biológiai tantervekben a táplálkozás, a betegségek felismerésével, kezelésével és megelőzésével foglalkozó tananyagok szerepelnek; kémiaórákon a tanulók a nikotin, az alkohol, a kábítószer élettani hatásaival és egészségkárosító tulajdonságaival foglalkoznak; a testnevelési óra és a mindennapos testedzés kiemelt jelentőségű az egészségmegőrzés szempontjából.

Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a csapatmunka, valamint a társakkal történő együttműködés egyaránt fejleszhető. A mozgásélmény öröme és az egyénhez mért követelményszintek ösztönzik a tanulókat képességeik és akaratuk fejlesztésére. Az állóképesség, az edzettség kifejlesztése, a jellemépítés, a jellemformálás a továbbtanulás szempontjából igen fontos. A rendszeres testmozgás kedvezően befolyásolja a fiatalok testfelépítését, erősíti a gerincet, növeli az izmok tömegét, szabályozza annak működését, valamint a szervezet zsírtartalmát. Biztosítja az egyenletesebb, harmonikusabb testi fejlődést, ami különösen fiatal korban fontos, mert ebben az időszakban fokozott a kiegyensúlyozatlanság veszélye.

Testi és lelki egészség

A kisiskolás egészséges fejlődését és eredményes tanulását döntő mértékben befolyásolja, hogy az iskola milyen mértékben és módon elégíti ki mozgásigényét. Ezért a mozgáskultúra célirányos, szervezett fejlesztése mellett naponta kellő időt szükséges biztosítani a kötetlen játékokra és a szabadlevegőn szervezett mozgásra.

A tanulók egészséges tanulási környezetének megszervezése, elhelyezése, a humánus, szeretetteljes bánásmód és szorongásmentes légkör megteremtése mellett a tanítónak figyelemmel kell kísérnie – a testi-lelki egészség védelmében – a gyermekek testi fejlődését és otthoni nevelését is, hogy adott esetben teljesíthesse védő-segítő feladatait.

A lelki egészség fontos összetevője a kortárskapcsolatok szerveződése, a közösségekben elfoglalt pozíció, a barátkozás sikeressége. Ezek kedvező alakulásához esetenként a tanító segítsége indirekt irányítása is szükséges. Olyan pedagógiai eljárások alkalmazása kívánatos, amelyek hatására a mellőzést, a kirekesztést, a sértő elzárkózást, a féktelen indulati megnyilvánulásokat felváltja a csoportban az elfogadás, a türelem, készség az együttműködésre, az egymás segítése, az őszinte hangneme, a kölcsönös megbecsülés.

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és

szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tisztelésére is nevel.

- Készítsék fel a pedagógusok a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.
- Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Ismertessék a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés – leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait.
- Nyújtsanak támogatást a gyerekeknek – különösen a serdülőknek – a káros függőségekhez vezető szokások (pl.: dohányzás, alkohol és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásának megelőzésében.
- Segítsék a krízishelyzetbe jutottakat.

Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és figyelmet fordítson a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

1.4 Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az *elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása* tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

1.4.1 Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

1. A diákok ismerjék meg az elsősegélynyújtás fontosságát, fogalmát.
2. Alakuljon ki az embertársak iránti érzékenység, a humanizmus, a bajba jutottakkal szembeni együttérzés.
3. Ismerjék fel a különböző vészhelyzeteket, problémákat, a határozott, gyors és szakszerű cselekvés fontosságát.
4. Tudják az egyes sérülések élettani hátterét, várható következményeit.
5. Sajátítsák el a legalapvetőbb segélynyújtási módokat.
6. Ismerjék az újraélesztés szabályait és tudják a gyakorlatban alkalmazni azt.
7. Ismerjék meg a segélynyújtással, élettannal, anatómiával kapcsolatos alapfogalmakat.
8. Készség szinten sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
9. A tanulók kapjanak bepillantást a mentőszolgálat felépítési rendszerébe és működésébe.

10. Alakuljon ki együttműködés az iskola és a mentőszolgálat között (pl.: látogassanak el a lakóhelyszerinti mentőállomásra).

1.4.2 Az elsősegély - nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

Az elmélet megtanulása után az elsősegélynyújtásban a legfontosabb a gyakorlati foglalkozások sorozata, melynek során kialakul a megfelelő jártasság és készség a sérültek ellátásában. A gyors helyzetfelismerést, határozott cselekvést segítik a különböző szituációs játékok.

Az elsajátítást segítő módok:

- frontális és csoportmunkák,
- feladatlapok és tesztek,
- előadások PPT-vel,
- videófilmek,
- modellek, torzók, egészségügyi doboz, seb minták bemutatása,
- vérzések csillapítása, kötözési módok bemutatása és gyakorlása,
- törések, ficamok szakszerű ellátása a gyakorlatban,
- szituációk eljátszása,
- kapcsolattartás különböző egészségügyi szervezetekkel (Magyar Vöröskereszt).

Összegezve:

Az elsősegélynyújtáshoz szükség van olyan elméleti és gyakorlati ismeretekre, melyek lehetővé teszik az eredményes elsősegélynyújtást. Eredményes elsősegélynyújtás csak attól várható el, aki rendelkezik alapvető ismeretekkel, határozott, és képes úrrá lenni saját és környezete ideges, sokszor pánikszerű hangulatán.

1.5 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiség komplex fejlesztése magába foglalja az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztését is. A közösség és az egyén egyszerre forrása és tárgya a nevelő hatásoknak. A közösségi és egyéni bánásmód egységének, dinamikus egyensúlyának kialakítása és fenntartása alapvető fontosságú pedagógiai követelmény. Meghatározott társadalmi feladatot teljesít, az egyéni kezdeményezés pedig a közösség megújulásának feltétele.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása az iskolai nevelő—oktató munka alapvető feladata.

A közösségfejlesztés az iskolába lépés pillanatától olyan beilleszkedési folyamatot jelent, amelyben a tanulók, tanulócsoporthoz keresik és megtalálják helyüket, miközben folyamatosan alakítják környezetüket és önmagukat. A folyamatok célja az egyén és a társadalom, illetve a bennünket körülvevő környezet, világ közötti kapcsolat kialakítása. Olyan alkalmakat kell teremteni, amely során a tanulók megismerhetik az őket körülvevő világot, társaikat és önmagukat. Minél hatékonyabban kell őket bevonni a közös tevékenységekbe, a közösségi munkába. Így tapasztalatokat gyűjthetnek a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz.

Mivel az iskola valamennyi dolgozója példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolataival, kiemelten fontos, hogy mindannyian pozitív, követendő mintát nyújtsunk.

1.5.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

Célunk olyan valódi közösséget formálni, amely képes és hajlandó a közös cél érdekében:

- a közös értékrend elfogadására és az iskola szervezett keretein (tanórák) belül ennek megfelelően viselkedni, munkálkodni.

Ennek érdekében az alábbi feladatok megvalósítására törekszünk:

- **a tanulás támogatása:**
- kölcsönös segítségnyújtással,
- közösségi ellenőrzéssel,
- tanulmányi és munkaerkölc erősítésével,
- a tanulók kezdeményezéseinek segítése,
- a közvetlen tapasztalatszerzés segítése,
- a közösségi cselekvések kialakításának segítése, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével),
- a tanulók önállóságának, öntevékenységének, öngazgató képességének (ki)fejlesztése,
- **a folyamatosság biztosítása:**
- a már elért eredmények továbbfejlesztése, a következő évfolyamon (iskolafokon) a már elért eredményekre való építés,
- olyan nevelőkollektíva kialakítása (megtartása), mely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni és tevékenységüket koordinálni tudja,
- különböző változatos munkaformákkal (homogén csoportmunka, differenciált csoportmunka, kooperatív tanulás, páros munka, egyéni munka, kísérlet, verseny) az egymásért való felelősség érzésének erősítése.

1.5.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

A tanórán kívüli foglalkozások kötetlenebb tevékenységi formák és a közösen átélt kirándulások, túrák, szabad foglalkozások érdelemmel teli élményei a közösségfejlesztés kiváló területei.

Feladat:

- nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére,
- átgondolt játéktervvel és a tevékenységek pedagógiai irányításával biztosítsa, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését,
- ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolathoz elengedhetetlenek,
- a sokoldalú és változatos foglalkozások (irodalmi, zenei, képzőművészeti) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez,
- a séták, kirándulások mélyítsék el a természet iránti tiszteletet, és a környezet iránti felelősség érzését.

1.5.3 A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

A diákönkormányzatok a tanulók önirányító, önszervező közösségei, melynek keretében a tanulók a pedagógus irányítóval (vagy pedagógus közösséggel) együtt, saját fejlettségüknek megfelelő szinten önállóan intézik saját ügyeiket.

A diákönkormányzat megalakítása nem kötelező, tagsági viszonya önkéntes, célirányos tevékenységéhez viszont szervezettségre van szüksége. Demokratikus úton választja tisztségviselőit, hozza létre megfelelő szerveit, amelyek a közösség megbízásából hivatottak az ügyek megvitatására, határozathozatalra.

Feladat:

- olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak,
- a kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése,
- a régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése,
- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban, és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség,
- a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése,
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységek szervezése,
- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

1.5.4 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

A szabadidős tevékenységek olyan örömet adó munkaformák köré szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók személyes életéhez, társadalmi és egyéni problémáihoz és hatása nemcsak a csoporton belül érvényesül, hanem kihat az iskola más területeire is.

A tevékenységeket élményre épülő, problémamegoldást fejlesztő módszerekre kell építeni.

Feladat:

- jó kapcsolat kiépítése az adott korosztállyal, szüleikkel, valamint a tevékenységet segítő szakemberekkel,
- olyan közösségek létrehozása, amelyek nemcsak befogadják, hanem tevékenységük által elérhetővé és élővé teszik kulturális örökségünket,
- a csoporton belüli kapcsolatok erősítése,
- a csoportokban végzett közös munka során az önismeret elmélyítése, az önfegyelem fejlesztése, a társak és a foglalkozásvezetők elfogadása az együttműködés megalapozása, fejlesztése,
- a tevékenységformákat hassa át a kölcsönösség és az egyéni képességekre, aktivitásra való építés,
- az egyes tevékenységformák tematikájának kidolgozását határozza meg az elsajátítandó ismeretek készségi szintjének alakítása mellett az életkor- és rétegspecifikus jellemzők figyelembevétele és az egyedi személyiséghez alkalmazkodó kapcsolatteremtési mód,
- a tevékenységformák kialakításában törekedni kell arra, hogy a résztvevők adottságára építve érdeklődésük ne alkalmanként, véletlenszerűen érvényesüljön, hanem tartós aktivitásra ösztönözzön,

- olyan erős érzelmi-értelmi felhívó erővel bíró témák kijelölése, amely során csodálkozva fedezhetik fel önmagukban a másik iránti érdeklődés, részvét, megértés, türelem szándékát és képességét, erősítve ezzel a közösséghez való kötődést,
- olyan csoportok kialakításának segítése, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése mellett hatnak az egész személyiség fejlesztésére, valamint hatással vannak a pozitív töltésű életmód kialakítására.

1.6 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

1.6.1 A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg (a pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza):

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

1.6.2 Az osztályfőnök feladatai és hatásköre:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Segíti a tanulóközösség kialakulását, felső tagozaton együttműködik az osztály diákönkormányzatával.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői szervezetével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: osztálynapló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Lehetőség szerint órát látogat az osztályában.

1.7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.7.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek:

A **tehetségek** esetében elsődlegesnek tartjuk a felismerést és valljuk, hogy „valamiben mindenki tehetséges”. A tapasztalat is mutatja, hogy a gyermeki teljesítmények a pozitívumokra való támaszkodás elvét alkalmazva hozhatók felszínre a legjobban. A kimagaslóan jó képességek fejlődésének elengedhetetlen feltétele, hogy e képességek és segítségükkel elért kompetencia „megmérjessen”, e kompetencia birtokosai fórumokat kapjanak személyiségük és tudásuk „közkinccsé” tételére, ahogy céljaink szerint ezt majd felnőtt korukban is tehetik hasznos tagjaivá válva környezetüknek, harmóniát teremtve ezzel önmagukban is.

Iskolai szinten a tehetségek számára helyi versenyek rendszeres rendezésével, eredmények nyilvános és rendszeres, méltó elismerésével, ezek előkészítésével segíthetjük tehetséges növendékeinket. Természetesen nem csak intézményi szinten kell elősegítenünk szereplésüket, az iskola szakmai életének nyitottnak kell lennie mindig a kerület, főváros szakmai megmozdulásaira, az ezeket irányító szervezetek felé.

A tehetséggondozás az intézmény minden nevelőjének feladata és felelőssége. Pontosan fel kell tárnunk azokat a képességeket, amelyek bizonyos tevékenységi területen megadják ezt a sikerélményt a gyerekeknek. Minél előbb találjuk meg ezt, annál kisebb az esélye a manapság

oly gyakori önértékelési zavarnak, ami súlyosan hátráltatja a gyerekeket. A felismerés csak az első fázis, ezt követnie kell egy olyan intézményi szintű koordináló tevékenységnek, amely a gyerekek számára megkeresi azt a közeget, ahol sikerélményhez juthatnak akár iskolán kívül is.

A meglévő versenyrendszer támogatása és folytonos fejlesztése ezért is fontos, de a verseny nem kizárólagos forrása a sikerélménynek.

Feladat így:

- a versenyrendszer támogatása,
- az intézmény díj és elismerés rendszerének támogatása, fejlesztése,
- olyan tevékenységi formák felkutatása, támogatása, amelyben a gyerekek sikerrel és örömmel vesznek részt.

1.7.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program:

A tanulási kudarc a tanulási nehézségekből fakad. Fontos a prevenció, a tanulási nehézségek időben való felismerése.

A **tanulási nehézség** okai részképesség-zavarokból tevődnek össze. Eredete lehet idegrendszeri, szociális.

A tanuló egyéni vizsgálata határozhatja meg, hogy a rajta való segítség:

a) tanórai belső differenciálással,

b) külön óraszámot igénylő egyéni képességfejlesztéssel,

c) külső szakember munkáját igénybe vevő fejlesztéssel történik.

A feladatterv meghatározásához feltétlenül szükség van a tanuló komplex vizsgálatára bevonva a nevelési tanácsadó, a fejlesztő pedagógus, iskolaorvos szakvéleményét. Mindezek figyelembevételével a gyerek fejlődését állandóan nyomon követve tervezhető fejlesztése évről évre a fenti három forma nagyon tudatos kombinálásával.

Meggyőződésünk, hogy a mentálhigiénés harmónia, valamint a megfelelően tervezett differenciált képességfejlesztés együttesen eredményre vezet annak érdekében, hogy a gyermek kudarcmentes fejlődésen át ne reagáljon magatartászavarokkal a számára teljesíthetetlen követelményekre, szülői és pedagógusi elvárásokra.

1.7.2.1 A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek integrált iskolai nevelése

Az integrált nevelés-oktatás a fogyatékossgal élő akadályozott, azaz sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók beilleszkedésének elősegítésére szolgál.

Intézményünkben tanulócsoportjainknak létszáma lehetővé teszi az SNI-s tanulók befogadását, és hatékony fejlesztését. Figyelembe vesszük a befogadó osztály összetételét, az integrált tanuló fogyatékossgát, annak mértékét valamint az intézmény személyi és tárgyi feltételeit. Ezen túl, az osztálykereten kívül is kiscsoportos vagy egyéni (lehet mindkettő) fejlesztésben részesítjük őket.

Feltételek:

Osztálytanítók, tanárok, logopédus, fejlesztő pedagógusok, gyermekvédelmi felelős, pedagógiai asszisztens, szabadidő- szervező és a szülők együttműködésével érünk el eredményt. Folyamatosan konzultálunk a nevelési tanácsadó munkatársaival, a szakértői és rehabilitációs bizottság szakembereivel, valamint a tanulási képességet vizsgáló bizottság munkatársaival.

Intézményünk olyan tanítási programokat használ, melyek rugalmasak és az eltérő képességű gyerekek számára egyformán használhatók.

Alapelveink:

Munkánkban a legmodernebb tanulást segítő módszereket, eszközöket alkalmazzuk.

A kooperatív tanulás lehetőségét, a kompetencia alapú fejlesztést mindig a képességekhez igazítva, aktív tanulói magatartást feltételezve használjuk.

Integrált oktatás:

A fejlesztés tervszerű, következetes megvalósításához a vezérfonalat az egyéni fejlesztési terv adja, míg a megvalósulást az egyéni napló prezentálja.

Az integrációs program keretében végzett egyéni fejlesztő munka a tanév elején helyzetfelismeréssel (bemeneti mérésekkel) kezdődik. Ez az egyénre szabott fejlesztési terv összeállítását megelőző komplex vizsgálat, melyet az osztályfőnök, szaktanárok, fejlesztőpedagógus végez tanulóként.

A felmérések a SNI tanulók esetében többek között kiterjednek a következőkre:

- alapkészségek,
- általános műveltség,
- tanulási képességek,
- tanulás iránti attitűd,
- tanulási stílus,
- szocializáció,
- társas kapcsolatok,
- viselkedéskultúra,
- emocionális tényezők stb.

A mérési eredmények értékelésekor az egyes területeken nemcsak a fejlesztést igénylő elemeket emeljük ki, hanem a tanuló személyiségében meglévő erősségeket is, melyekre a fejlesztő munkát építhetjük. Fontos a szülőket is megnyerni partnerként a fejlesztéshez.

A közös beszélgetések hozzájárulnak a tanuló megismeréséhez.

A tapasztalatszerzést, a mérések elemzését követően kerülhet sor az iskolai pedagógiai folyamat speciális tervezési dokumentumának, az egyéni fejlesztési tervnek az elkészítésére, mely arra hivatott, hogy az egyéni sajátosságokhoz igazodva tudatosan, tervszerűen segítse az egyénre szabott fejlesztést.

A fejlesztési tervben általánosan megjeleníthető tartalmi elemek lehetnek a következők:

- a tanuló adatai,
- bemenet mérési és megfigyelési tapasztalatok,
- fejlesztési célok,
- fejlesztési területek,
- területenként a fejlesztési feladatok meghatározása.

Ezt követi a fejlesztési terv ismertetése a tanulókkal, azok szüleivel, akik nyilatkoznak is annak elfogadásáról. A tervet célszerű rövid időszakra, 2-3 hónapra tervezni. Természetesen a terveket menet közben módosítani lehet, hisz egy-egy bekövetkező változás ezt gyakran indokolttá teszi.

Az elkészített tervhez kapcsolják a terv teljesüléséről vezetett egyéni fejlődési naplót, mely a megvalósulás folyamatát, tapasztalatait, eredményeit rögzíti. Az egyéni fejlődési naplót

szervesen, kiegészítheti a tanév során a gyerek által elkészített produktumok gyűjteménye, portfólió is.

Használatával sokoldalúan és hosszabb időn keresztül nyomon követhető a tanulók fejlődésének folyamata, a benne található dokumentumok segítségével a nevelő pontosabban, átfogóbban tudja értékelni a tanuló teljesítményét. A pedagógusok, szülők, tanulók számára is megtekinthető, az adott intézmény pedagógiai arculatának megfelelően alakítható és folyamatosan fejleszthető, felhasználható a tanulók szöveges értékeléséhez.

Az iskolai fejlesztés kiterjed a következő területekre:

- Mozgásfejlesztés:

Tartalmazza a nagy és finom mozgások egymásra épülő rendszerét.

- Testséma fejlesztés – téri tájékozódás:

A két terület kezdetben szorosan összekapcsolódik. A téri tájékozódás tanulása összefügg a gyermek saját személyi zónáinak, testrészeinek megismerésével, a saját testén való tájékozódással. Ezután tudja saját magához viszonyítva meghatározni a környezetében lévő tárgyak helyét.

Percepciófejlesztés:

A foglalkozások fő részeit képezi, mivel több területen is történik a fejlesztés.

a) **Vizuális percepció fejlesztésében** gyakoroltathatjuk a formafelismeréseket. Az azonosságkülönbség felismerésének képessége meghatározó szerepet játszik a betűk, számok felismerésében, azonosításában és egymástól való megkülönböztetésében. Az alak-forma állandóság, az alak-háttér megkülönböztetésének képessége, a rész-egész (Gestalt-látás) viszonyának helyes észlelése nélkül nincs eredményes olvasás-, írástanulás. Aki nem észleli a forma azonosságát, az nem ismeri fel ugyanazt a betűt, ha más színű, más méretű vagy más helyzetű. Az alak-háttér megkülönböztetésének képessége nélkül a gyerekek nem ismerik fel az egyes szavakat a mondatokban, a betűket a szavakban. Nehezen igazodnak el a könyv, a füzet lapjain. Az alak-háttér észlelése játszik szerepet a lényeges-lényegtelen megkülönböztetésében is, aminek a tanulási folyamatban meghatározó szerepe van. Ezeket tévedéseket sem lehet mással, mint az alapfunkciók kialakításával kiküszöbölni.

b) **Az auditív fejlesztés** során a tanulók „belső hallásának” javulását figyelhetjük meg, ami nagy szerepet játszik az olvasás szakaszában (hangösszevonásoknál, betű összeolvasásnál), később a tanulók helyesírási problémáit vezethetjük vissza az auditív percepció hiányosságaira (rövid és hosszú magán- és mássalhangzók időtartamának helytelen jelölése, hibás szótagolások).

c) **A taktilis csatornák fejlesztése** a foglalkozások különböző mozzanataiban jelenik meg, főként a finommozgásoknál és az egyes tapintást igénylő játékoknál.

Beszéd és nyelvi funkciók fejlesztése:

A megfelelő szintű beszédprodukcióhoz többek között helyes légzés, hangadás és hangképzés szükséges. A szókincs fejlesztése áthatja a tanórai és a fejlesztés folyamatát egyaránt. A nyelv elsajátítása során minden gyermek vét hibát. Ezek egy része, a nyelv szabályainak felismerésével, kiterjesztésével spontán rendeződik. A hosszan fennmaradó nyelvhelyességi, grammatikai hibák kiküszöböléséhez azonban már tudatos segítségre van szükség.

A beszédészlelés fejlesztését a hallási figyelemre irányuló gyakorlatok vezetik be. A hallási differenciáló képesség kialakítását a zajok, zenei hangok megkülönböztetésével kezdjük, és ezután térünk rá a hangok, szótagok, szavak, mondatok percepciójára.

A beszédmegértési zavar/nehézség iskolás korban az olvasott mondat vagy szöveg megértésének nehézségével is társul. Fejlesztés során először a beszédértéssel foglalkozunk, majd ezután térünk rá a szövegértés korrekciójára.

A verbális emlékezet különböző formái: a hangokra, a szótagokra, a szavakra, a mondatokra és az összefüggő szövegre való emlékezés. A verbális emlékezet és a beszédmegértés működése egymással szorosan kapcsolódik.

A fejlesztések heti egy óra rendszerességgel folynak, kivételt képeznek a sajátos nevelési igényű tanulók, akiknek heti 4 óra fejlesztés jár. A fejlesztések kiscsoportokban és egyénileg folynak.

1.7.3 A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdők segítése:

A magatartászavar következménye a beilleszkedési zavar és beilleszkedési probléma. A prevenció itt is döntő jelentőségű, amelyet már előbb tárgyaltunk. Itt a már kialakult magatartászavar pedagógiai kezelésére térünk ki.

Lényegét tekintve két fő folyamatról kell szólnunk, az első lépésben történő magatartászavart kiváltó okok feltérképezése, második lépésben ezek tervezett és tudatos megszüntetése ill. mennyiségének csökkentése.

Az okok meghatározásához az osztályfőnökök a szülővel való helyes kapcsolattartás alapján megismerkednek a családi nevelés körülményeivel, jellemzőivel.

Rossz tapasztalat esetén tájékoztatják a szülőt a helyes családi nevelés módszereiről. Ha a tájékoztatás és a tanácsadás nem célravezető, felhívják a szülők figyelmét a gyermekvédelmi törvényben és a közoktatási törvényben megfogalmazott kötelességeire, valamint intézkedést kezdeményeznek az intézményvezetőnél. Az intézményvezető és a gyermekvédelmi felelős a szülő és az érintett pedagógusok véleményének kikérése után közösen dönt arról, hogy milyen intézkedést fogantosszon az intézmény a gyermek ügyében.

Ha a pedagógus és a szülő együttműködésének nincs akadálya, akkor a szülő és a pedagógus együtt intézkedési tervet készítenek a magatartászavar megszüntetésére. Megtervezik a magatartászavar megszüntetésének feladatait és ütemezését. Együttműködésükről személyesen és rendszeresen tájékoztatják egymást, majd megbeszéléseik eredményéről tájékoztatják a gyermeket értékelési igénnyel.

Fontos alapelv, hogy a fent említett intézkedési terv egyénre szabottan készüljön és kerülje a sablonok, sztereotípiák alkalmazását, melyek az ilyen esetekben könnyen általánosításból erednek. A terv elkészítésekor a pedagógusnak vezető szerepet kell vállalnia, a szülő felé szaktudása garanciát kell, hogy jelentsen. A terv végrehajtását a tervben dolgozó pedagógus és a gyermekvédelmi felelős rendszeresen családlátogatásokkal is ellenőrzi.

1.7.4 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása:

A gyermekvédelem kiemelten a gyermekvédelmi-felelős, az osztályfőnökök feladata, de a nevelőtestület valamennyi tagjának részt kell venni e tevékenységben. Fontos és meghatározó tennivaló a **prevenció**. Minél hamarabb meg kell ismerni a gyerekek életkörülményeit, az esetleges veszélyeket.

Az osztályfőnök javaslatára a gyermekvédelmi felelős **családlátogatást** végez a problémás gyerekeknél, aki megteszi a megfelelő intézkedéseket családlátogatása után (pl.: védelembevétel kérése, rendszeres segély folyósításának kérése stb.).

Nagyon fontos feladata a pedagógusoknak ez ügyben a szülők meggyőzése, a problémák megbeszélése, bizalom teli **szülő-pedagógus kapcsolat** kialakítása, a problémák esetleges közös orvoslása.

A gyermekvédelmi törvénnyel összhangban a gyermekvédelmi feladatok két színterét tudjuk ellenőrizni.

Elsőként a családi nevelést és ennek környezetét kell ellenőriznünk és szükség esetén a megfelelő **eljárásokat kezdeményeznünk**. Az ide vonatkozó intézkedéssorozatok kezdeményezésének intézményi színtere az a kapcsolatrendszer, amit az osztályfőnök ellenőrző és feltáró munkája alapján az intézmény gyermekvédelmi, helyi felelős pedagógusa tart a szülőkkel és a gyermekkel kapcsolatba kerülő intézményi dolgozókkal annak a mentálhigiénés rendszer teljes megismerésére, javítására, amely a gyermeket körülveszi. Az **osztályfőnök és** felelős a gyermekek nevelési körülményeinek alakításában, jelzése alapján pedig a **gyermekvédelmi felelőssel együtt dönt arról**, hogy a felismert probléma miatt saját hatáskörükön túlmutató intézkedéssorozatot kezdeményezzenek.

Kerületünkben működik a **Gyermekjóléti Szolgálat**, amelynek fő feladata inkább a prevenció és a családgondozás. Közös felelősségünk, hogy a problémával küszködő gyerekeket a szolgálat koncepciója szerint az a szakember és szülői kör vegye körül esetmegbeszélések szintjén, akik a gyerekekkel közvetlen kapcsolatban állnak és személyre szabott cselekvési programmal segítenek a személyiség problémáinak feltárásában és megoldásában.

A hivatali intézkedéssorozat az igazgatói szintről kerül tovább az önkormányzat szabálysértési, művelődési - oktatási szerveihez. Az ügymenet további része már jegyzői hatáskörbe tartozik.

Az **intézményi prevenciókhoz és esetkezelésekhez** visszatérve az intézmény minden az ügyel hivatalból kapcsolatba kerülő dolgozójának együtt kell működnie annak érdekében, hogy probléma esetén a **gyermek körül annak intézményi és intézményen kívüli életkörülményeinek egyensúlyát normál szintre hozza**. A gyermek intézményen belüli környezetének, kapcsolatrendszerének szükség esetén **irányított szabályozása** éppen úgy a gyermekvédelemmel összefüggő feladat, mint a családlátogatás és a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködés, ám annak nyilván csak egyik, de annál fontosabb színtere.

1.7.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység:

Az iskolai helyi problémakezelés (térítéscsökkentés, szociális támogatások, alapítványi támogatások) a problémakezelésnek csak egyik területe. Az iskolára hárul az a feladat is, hogy a tanuló iskolán kívüli **szociális**, személyiségét érintő hatásokat feltérképezze, azokon, ha kell, együtt a szülővel változtasson a gyerek érdekében. Programunk egyik alapeleme a szülővel való együttműködés. A szociális hátrányokat az iskola szülői, gondviselői együttműködés nélkül megoldani nem tudja.

Ha a fejlődési, tanulási, magatartási zavar szociális eredetű, ami a gyerekek legnagyobb részénél családi eredetű, az iskola részéről nem érhető el eredmény a szülő meggyőzése nélkül. A szülőkkel való rendszeres kapcsolattartáson túl (szülői értekezletek, fogadóórák) a kapcsolatot egyénre szabottan kell tartani, ahogy a gyerek érdeke megkívánja.

A szülőkkel való találkozások eredménnyel kell, hogy végződjenek. Távozzon úgy a szülő a pedagógustól, hogy konkrét, használható segítséget kapott gyermeke nevelése terén, ami bizalmának alapköve.

Meg kell győzni a szülőket, hogy gyermekük eredményes felnőtté válásában ugyanolyan fontos a családnak legalább elvek és alapértékek terén megalkotni saját „nevelési programját” és egyeztetni a pedagógussal, ahogyan azt az iskola teszi és tette.

A **szociálisan hátrányos helyzetű gyerekekkel** kapcsolatban szervezeti szinten a fő feladat az osztályfőnöké, aki családlátogatások, a szülővel való találkozások alkalmával feltérképezi a helyzetet, és javaslatot tesz intézkedésekre a gyermekvédelmi jellegűtől a szociális segítségnyújtás kezdeményezéséig. Az osztályfőnökön túl minden pedagógus felelőssége, hogy pedagógiai eszközeivel tompítsa a már meglévő társadalmi esélyegyenlőtlenséget, mert minden gyermeknek egyformán fontos a személyisége, legyen helyzete bármilyen hátrányos.

1.8 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

- Az iskolába beiratkozott tanulók a Nemzeti Köznevelési törvény 48. § (2.4.) pontjában meghatározott jogokat az iskolai tanév megkezdésétől gyakorolhatják.

- Az iskolai közösségek a tanulók életüket érintő bármely kérdésben a diákönkormányzat (DÖK) segítségével érvényesíthetik jogaikat.

- A Házirendben meghatározott nagyobb tanulóközösség tanulói létszámának 50%-át érintő kérdésben kötelező kikérni a DÖK véleményét, javaslatát.

- A tanuló közösségek álláspontjukat a fennálló jogszabályi rendelkezések szerint alakítják ki, melyhez az iskola minden szükséges feltételt biztosít.

1.9 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1.9.1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák:

A gyerekeket az iskola osztályfőnökei rendszeresen tájékoztatják az aktuális feladatokról, az intézményi programokról.

Az osztályfőnöki munkaközösség vezetője az iskola aulájában faliújságot vezet az intézmény fontosabb eredményeiről, a gyerekeket érintő programokról, azok értékeléséről.

1.9.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák:

A gyerekek szüleit a tanítók, tanárok rendszeresen tájékoztatják a tanuló tanulmányi előrehaladásáról.

A szülőket képviselőjük útján az intézmény vezetője évente legalább egyszer tájékoztatja az intézmény helyzetéről, aktuális problémáiról intézményértékelő igényvel.

A szülők és pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- szülői értekezlet (tanév elején, félévkor, tanév végén),
- fogadóóra,

- nyílt napok,
- írásbeli tájékoztatók.

Rendszeresen tervezzük a szülők, tanulók, pedagógusok kapcsolatának elmélyítése érdekében még az alábbiakat:

- közös hétvégi programok,
- közös kirándulások, színházlátogatások szervezése.

Be kívánjuk vonni a szülőket az intézményre jellemző hagyományok szervezésébe, az azokon való részvételbe:

- tanévnyitó és tanévzáró ünnepély,
- megemlékezés október 6-áról,
- emlékezés 1956. október 23-ára,
- emlékfutás 1956. október 23-a tiszteletére,
- nyílt napok,
- farsangi mulatságok,
- ünnepély március 15-e tiszteletére,
- „Kihívás napja”,
- gyermek- és sportnap a napközis táborban,
- 8. évfolyam búcsúztatása, ballagás,
- táborok szervezése.

1.10 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz

- osztályozó vizsgákra, 64.§/2.
- különbözeti vizsgákra, 64.§/5.
- pótlóvizsgákra, 64.§/6.
- javítóvizsgákra 64.§/7.

vonatkozik.

1.10.1 A vizsgaszabályzat hatálya:

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A tanuló a félév ill. a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig, ill. abban az esetben, ha az osztályozó vizsga letételét a nevelőtestület engedélyezi, az engedély megadását követő három napon belül jelentheti be az iskolába, hogy **független vizsgabizottság** előtt kíván számot adni a tudásáról. Az igazgató 8 napon belül továbbítja kérését a kijelölt bizottságnak.

A tanuló a bizonyítványának átvételét követő 15 napon belül azt is kérheti, hogy a javító vizsgáját ne az iskola, hanem független bizottság szervezze.

1.10.2 Vizsgák előkészítése:

Háromtagú vizsgabizottságot jelöl ki az igazgató, a bizottság két tagja a tantárgy szerinti szakos tanár lehet. A vizsga alatt a bizottság minden tagjának jelen kell lennie. Ha bármely tag elhagyja a termet, meg kell szakítani a vizsgát és az elnöknek a jegyzőkönyvben az okot jelölni kell.

1.10.3 A vizgáról való távolmaradás:

Igazolt, vagy a vizsgázónak fel nem róható ok miatt, vagy a vizsgát félbe kell hagynia pl.: rosszullet (kérésére az addig elvégzett munkáját értékelni kell), lehetőséget kell adni részére, hogy pótló vizsgát tegyen.

Amennyiben igazolatlanul hiányzik a vizgáról, javítóvizsgát kell tennie.

A tisztázatlan kérdésekben a bizottságnak a vizsgázó érdekei szerint a tanuló javára kell döntenie.

Ha a vizsgázó meg nem engedett eszközöket használ, akkor is lehetővé kell tenni részére a vizsga befejezését, majd ki kell vizsgálni a szabálytalanságot.

A tanulmányok alatti vizsga –amennyiben a helyi tantervben a tantárgy számonkérése dolgozatok formájában történik, írásbeli, szóbeli részekből áll.

Az **írásbeli vizsga** ideje 60 perc. Nyugodt körülményeket kell biztosítani részére, ne vehessen igénybe külső segítséget. Az írásbelik között legfeljebb 30 perc szünetet kell tartani.

Az értékelés a helyi tantervben leírt % határok szerint történik.

Írásbeli vizsga egy napon két tantárgyból tehető.

A **szóbeli vizsga** egy napon csak három tantárgyból szervezhető. A felkészülésre legalább 20 percet kell biztosítani. Egy vizsgatantárgyból a feleltetés nem haladhatja meg a 15 percet.

Nem tudás esetén póttételt húzhat a tanuló. A teremben egyszerre hat fő tartózkodhat. A vizsgák között 15 perc pihenőidőt kell biztosítani.

A gyakorlati vizsga értékelése a helyszínen végrehajtott gyakorlat, elkészített alkotás alapján történik.

Testnevelés tantárgy esetében **gyakorlati vizsgát** tesz a tanuló.

1.10.4 A sajátos nevelési igényű tanuló vizsgáztatása:

A szakértői vélemény ismeretében kell szervezni a vizsgát.

Az írásbeli vizsga idejét 30 perccel, a szóbeli vizsga idejét 10 perccel meg kell hosszabbítani.

Független vizsgabizottság szabályait a 73.§ 1., 2., 3., 4., pontja tartalmazza.

Biztosítani kell a tanuló részére a tanulmányai alatt használt segédeszközöket.

Indokolt esetben engedélyezhető, hogy szóbeli vizsga helyett írásbelit ill. írásbeli vizsga helyett szóbelit tegyen a tanuló. Két vizsgatételt kell húznia, a felkészülési időt tételenként kell számítani. Közte 10 perc pihenő lehet és elhagyhatja a termet a tanuló.

1.10.5 A vizsgabizottság döntései:

A vizsgabizottság által hozott döntés ellen eljárást indítani csak abban az esetben lehet, amennyiben az nem a helyi tantervre épül, ill. megszegte az eljárás szabályait.

A vizsga alatti szabálytalanságokról hozott döntéseit a bizottság határozatba foglalja és indokolja.

Jogorvoslati kérelmet 15 napon belül lehet benyújtani a fenntartóhoz.

A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

1.10.6 A vizsgatárgyak részei és követelményei:

A tantárgyankénti követelményeket a helyi tantervek tartalmazzák, amelyek a Pedagógiai Programban találhatóak.

A vizsgák követelményrendszerét az adott munkaközösség határozza meg az elfogadott Pedagógia Program, Helyi Tanterv alapján. A javító, osztályozó és különbözeti vizsgák anyaga lefedi az adott időszak tananyagát.

Magántanulóval ismertetni kell, év elején, hogy milyen tananyagból kell készülnie, milyen elvárásokat kell teljesítenie a továbbhaladáshoz, mikor lesz a vizsga időpontja.

1.10.7 Az értékelés rendje:

Az érdemjegyek megállapításánál a szóbeli és írásbeli vizsgarészek arányát (%) a munkaközösségek határozzák meg.

Értékelés:

0 – 39 % = elégtelen (1)

40 – 59 % = elégséges (2)

60 – 79 % = közepes (3)

80 – 89 % = jó (4)

90 – 100 % = jeles (5)

1.11 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

- Tanuló átvétele – a helyi tanterv alapján – igazgatói hatáskör, szükség esetén különbözeti vizsga, évfolyamismétlés rendelhető el.
- A felvett tanulók osztályba vagy csoportba sorolása az idegen nyelv és a létszám figyelembe vételével történik.

- Felvételtől és elutasításról az igazgató a Köznevelési Törvény létszámkorlátai, illetve pedagógiai szempontok alapján határoz.

Eljárásrend:

1. A szülő kérvényt nyújt be, mellyel indokolja iskolaváltoztatási szándékát.
2. A tanuló bemutatja a bizonyítványát, a tanév megkezdése után érkezők az ellenőrzőjüket, annak hiányában az előző iskola igazolását a tanév során szerzett érdemjegyeiről, illetve szöveges értékeléséről.
3. Az igazgató vagy igazgatóhelyettesek az osztályfőnökökkel való egyeztetés után, szükséges esetben szaktanári véleményezéssel megvizsgálják, hogy korábbi tanulmányai alapján beilleszthető-e a tanuló az iskolában működő tanulócsoportok valamelyikébe.
4. A felvételtől a konzultációt követően az igazgató dönt.
5. A felvételt az iskola befogadó nyilatkozat kiadásával igazolja, melyet a kibocsátó intézmény részére szóbeli tájékoztatása után eljuttat.

1.12 A felvételi eljárás különös szabályai

Ha az általános iskola az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján dönt a jelentkezők között. A sorsolásnál előnyben kell részesíteni azokat a jelentkezőket, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye azon a településen (kerületben) található, ahol az iskola székhelye található.

1.12.1 A sorsolásban közreműködik:

- Sorsolási bizottság tagjai: minimum 4 fő, leendő elsős tanítók, alsós munkaközösség vezetője, 1 fő vezetőségi képviselő (igazgató vagy igazgatóhelyettes), jegyzőkönyvvezető.

A sorsolás az érintett szülők számára nyilvános.

1.12.2 A sorsolás helyszíne:

A Rákospalotai Kossuth Lajos Általános Iskola könyvtára.

1.12.3 A sorsolás menete:

Az iskola igazgatójához érkezett kérelmek jelölés nélküli, zárt borítékban a jelenlevők előtt behelyezésre kerülnek a sorsolási urnába. Az urnából a jelenlévő szülők közül önként vállalkozó/k, ennek hiányában a sorsolási bizottság 1 tagja 1-1 dokumentumot kiemel, majd jól hallhatóan felolvassa a kérelmező szülő gyermekének nevét, mely azonnal jegyzőkönyvvezetésre kerül.

Mindez addig folytatódik, amíg a rendelkezésre álló férőhelyek be nem töltődnek.

1.12.4 Értesítési kötelezettségek:

A kérelmező szülőket az iskola bejáratánál elhelyezett hirdető táblán illetve honlapunkon értesítjük a sorsolás időpontjáról, helyszínéről.

A szülőket írásban (tértivevényes levélben) értesítjük a sorsolás eredményéről.

1.12.5 A szabályzat közzététele:

A szabályzatot az érintettekkel ismertetni kell, melynek módja:

- hirdető táblán való közzététel,

- beiratkozáskor, kérvény beadásakor való figyelemfelhívás, bemutatás,
- honlapon való közzététel.

1. 12. 6 A szülő joga és kötelezettsége különösen:

- a szülő elutasítás esetén fellebbezéssel élhet a XV. kerületi kormányhivatalhoz,
- a szülő, ha gyermeke sorsolás alapján több iskolába is felvételt nyert, a sorsolást követő három munkanapon belül írásban nyilatkozik döntéséről. A nyilatkozattétel elmulasztása jogvesztő.